

EUSKADI, AVORRIDA D'ESPERAR

Dos mesos sense govern

Dos mesos després de les eleccions autonòmiques, la comunitat autònoma basca continua sense govern. El fracàs dels successius intents d'arribar a un pacte entre els partits majoritaris ha generat un fort escepticisme general, tenyit d'avorriment.

Martín Garitano

El trencament al si de la família nacionalista tradicional i la consegüent formació d'un nou partit polític, les expectatives desvetllades pel PSOE entorn del seu possible triomf electoral, la incògnita sobre el decantament definitiu del vot corresponent a la dreta espanyolista, i el sempre observat recompte dels seguidors d'HB, plantejaven un interessant panorama polític en vespres de la convocatòria electoral per a la comunitat autònoma basca. La política tornava a ocupar l'atenció, si és que alguna vegada l'havia perduda, no tan sols dels mitjans de comunicació, sinó també de bona part de les tertúlies basques.

La nit del 30 de novembre, possiblement la més esperada dels deu anys de la reforma, no arribà, tanmateix, a oferir sorpreses importants. El PNB tornà a ser la força política més votada, encara que perdé la no gens menyspreable quantitat de 150.000 vots i quasi la meitat dels seus diputats; Benegas aconseguia un diputat més que el PNB, però sense poder detenir el flux negatiu dels seus vots; EA sorgia amb força, «empatant» amb HB a escons; EE mantenia la seua lleugera tendència a l'augment, passant de sis a

Dalt, Benegas al costat de Guerra, i baix, Onaindia i Bandrés.

nou parlamentaris, i HB ampliava novament la seua base electoral, aconseguint mantenir-se com a tercera força política, amb dos escons més. La dreta estatalista, en un exercici polític que no havia de satisfer ni tiris ni troians, repartia quatre escons a parts iguals entre CDS i CP.

Aquesta àmplia fragmentació de l'arc parlamentari i la consegüent inexistència d'un partit amb la majoria suficient per a governar en solitari forçava la necessitat d'un pacte a tres bandes. Tan sols un govern de coalició en el qual participassen directament, o mitjançant

un pacte de legislatura, tres partits, podria dotar les institucions autonòmiques de l'estabilitat suficient per evitar el que ningú semblava voler: el govern de concentració o la convocatòria de noves eleccions.

Així les coses, el mateix 1 de desembre s'iniciaren els contactes entre les executives dels distints partits, cadascú presentà les seues ofertes i temptejà les possibilitats d'acord amb la resta, preveient sempre la conveniència d'una discreta retirada a l'oposició. El PSOE adoptà des del primer moment el paper de promotor governamental, en tant que partit més representat, alhora que EA i PNB iniciaven, per separat, els seus contactes. EE, per la seua banda, esperava ser cridada a consultes alhora que anunciava la seua negativa a participar en cap govern junt amb el PNB.

L'enfrontament entre Garaikoetxea i Arzallus impossibilita un pacte nacionalista.

En aquells mateixos dies, la taula nacional d'HB tornà a oferir públicament la seua proposta d'«Acord per a la reconstrucció nacional d'Euskadi», que seria acollida de grat per les bases d'EA i PNB, i que no exclouia la seua defensa en totes les institucions autonòmiques. Des d'aquest moment, es poden dibuixar tres grans línies de negociació o diàleg entre els distints partits: l'eix PSOE-EE-EA; el tàndem PNB-PSOE, i la ronda que HB manté amb EA i PNB per separat.

La via oferida per la coalició *abertzale*, es tancà ràpidament pel que fa a EA. Els homes de Garaikoetxea condicionaven qualsevol diàleg polític al fet que HB fes una condemna expressa de l'actuació armada d'ETA. Això féu que Jon Idígoras, portaveu d'HB, afirmàs que «sobre la reunió ha planat l'ombra dels pactes amb Madrid». Un altre to tindria la reunió mantinguda amb la representació del PNB, en la qual, malgrat no arribar a cap acord, s'evidencià l'apropament en punts concrets i la necessitat de continuar els contactes.

Mentrestant, Benegas contactà amb totes les forces —a excepció, és clar, d'HB— sense voler desvetllar en un principi les seues preferències. S'iniciava, així, un ball de disfresses en el qual canvien les parelles al so de la música i on ningú no vol ballar amb la més lletja. Els aspirants a ocupar Ajuria Enea començaven a dubtar sobre la conveniència de pactar, coaligar-se o deixar passar l'ocasió i retirar-se a l'oposició per reflexionar sobre el propi futur. Aquesta és, en definitiva, la qüestió que provoca el retard en la formació del govern. El pacte amb el PSOE apareix en aquest cas com l'«abraç de l'ós», en el qual

els rèdits amb prou feines si podrien comptabilitzar-se si es té en compte el fort desgast que suposaria de cara a les bases nacionalistes. Així, tant Arzallus com Garaikoetxea mouen els seus peons amb la mirada posada en els de l'ara rival i abans company.

L'anunci per part d'Arzallus que el pacte EA-EE-PSOE estava signat, provocà les iras de Garaikoetxea, que destacava les «importants diferències» que el separaven del partit de Txiki Benegas.

Així passen les setmanes sense que cap de les formacions parlamentàries no es decidisca a fer el salt definitiu a l'acord. Tan sols EE sembla tenir clar que la seua opció es l'anomenat «govern de progrés», compartint executiu amb EA i PSOE.

Pocs dies abans de la sessió de constitució del Parlament, els dirigents de PNB i PSOE anunciaven l'acord aconseguit sobre la personalitat del president de la Cambra: el PNB acceptava el socialista Eguiguren adjudicant-se la primera vicepresidència. A més, ambdues forces acceptaven la provisionalitat d'aquesta elecció, ja que seria la designació del *lehendakari* la que determinaria l'afiliació definitiva del president del Parlament. S'acordava que el partit que accedís a la presidència de l'executiu cediria al seu company de viatge la presidència de la Cambra. Aquest acord inicial fou interpretat com el preludi d'un pacte definitiu. Tanmateix, l'accidentada sessió parlamentària en la qual uns i altres lluitaren per assegurar-se la presidència del Parlament i on no mancaren les negociacions de passadís entre els líders de tots i cadascun dels partits engegaren l'invent al fracàs. La irada reacció del

NOVETATS EN LLIBRES

EL SILENCI DEL MAR

Vercors. Esparver, 54. Traducció i pròleg de Jordi Sarsanedas.

La narració d'un amor impossible entre un oficial de l'exèrcit nazi i una noia francesa que es veu obligada a allotjar-lo a casa seva. Escrita el 1941, és l'obra més coneguda de Vercors, pseudònim de Jean Bruller.

EDICIONS DE LA MAGRANA

DICCIONARI JURIDIC CATALÀ

Un volum de 14×21, 480 pàgines.

De venda a llibreries.
«Els diccionaris de l'Enciclopèdia».

ENCICLOPÈDIA CATALANA

GUARETS A L'ALBA

Damià Huguet
L'Escorpi/Poesia, 104. 64 pàgs.

Una veu arrelada a Mallorca que s'alça, més enllà dels paisatges i els ambients familiars, en un clam universal.

EDICIONS 62

EL REPUBLICANISME LERROUXISTA A CATALUNYA (1901-1923)

Joan B. Culla i Clarà.
Documents de cultura, 19.

CURIAL EDICIONS CATALANES, S. A.

COM SI MORÍS

Eduard J. Verger
Col·lecció Gregal, poesia 5

GREGAL LLIBRES

CONTES

J. E. Martínez Ferrando

De lectura útil per a estudiants de BUP.

EDICIONS DEL BULLENT

ENERGIA I SOCIETAT

Salvador Barcells
Guanyador del Premi Xavier Ro-meu de l'any 1985.

FEDERACIÓ D'ENTITATS CULTURALS

HISTORIA DE L'ART AL PAÍS VALENCIÀ

E. Llobregat/J. F. Ivars.
Biblioteca d'estudis i investiga-cions, 10.

El primer de tres volums d'una història de l'art exhaustiva, científica i amena, tant per al gran públic com per als especialistes.

EDITORIAL TRES I QUATRE

«JACOBE I ALTRES NARRACIONS», DE JOAQUIM RUYRA.

Jacint Bassó i Josep Paré.
Col·lecció Les Naus d'Empúries.
Quaderns de Navegació, 9.

Primer estudi global de l'obra narrativa de Ruyra.

EDITORIAL EMPÚRIES

DIAPASO AMERAT

Antoni Fornes
Col·lecció Poesia, 47.
Premi Vicent Andrés Estellés dels Premis Octubre 1986.

EDITORIAL TRES I QUATRE

socialista Eguiagaray afirmant que «la paraula de basc de PNB no té cap valor» anunciava la fi dels intents amb el partit d'Arzallus i Ardanza.

Abandonada aquesta via, l'aspirant Benegas tornava la seua mirada al «govern de progrés» encapçalat per Garaikoetxea i Bandrés. «Indubtablement, és l'alternativa que sempre hem preferit», deia. Diverses reunions entre les executives de les tres forces permeteren de tornar a mesurar els respectius sostres, valorant-se en tots els casos «positivament» aquestes trobades. Malgrat tot, Garaikoetxea pareixia interessat a matisar les diferències que encara restaven per salvar. Finalment, una reunió «en la cimera» entre els màxims òrgans executius dels tres partits acabaria també per enfonsar el projecte. La transferència de la Seguretat Social i la filiació política del *lehendakari* esdevien esculls insalvables per a Garaikoetxea i Benegas.

Així les coses, i amb una opinió pública cada vegada més escèptica i avorrida, Benegas anuncià fa pocs dies el seu abandó, per deixar el testimoni en mans dels partits nacionalistes. «Si a mi no em deixen, que formen ells el govern». L'amenaça de les eleccions anticipades sura en els ambients polítics bascos, però tampoc aquesta fórmula no sembla massa prometedora. La necessitat de marcar diferències entre els que competeixen pel mateix electorat, i més, a tres mesos de les eleccions municipals, impedeix la presència d'EA i PNB en un mateix executiu.

En aquest context, Benegas ha anunciat la seua tornada al rotgile polític per a un darrer intent de formar govern. «Darrer intent» és, segurament, l'expressió més vegades repetida en aquest procés. La rivalitat en el si de la família nacionalista, la por a l'aliança amb Madrid, la lectura que del projecte autonomista fa el PSOE, i la decisió d'Herri Batasuna de mantenir-se al marge del joc polític en unes institucions que els pareixen insuficients i buides de contingut, han convertit el panorama polític basc en un difícil laberint, en el qual els observadors polítics s'han avorrit ja de fer apostes i vaticinis. Tan sols resta esperar i comprovar si les diferències entre el PNB i el PSOE són més grans que les que els portaren a signar un pacte de legislatura fa tan sols un any, si algú s'estima més participar en un govern de concentració —cosa que s'assembla molt a un govern de salvació— o si es repeteix la funció, coincidint amb les imminents eleccions municipals. □

LLIBRERIA
TRES I QUATRE

Pérez Bayer, 11. Tel. 352 91 10. 46002-València